

Informační systémy veřejné správy a základní registry

NP302Zk, 29. 9. 2017

Jakub Míšek

jkb.misek@mail.muni.cz

Osnova přednášky

- Informační systémy veřejné správy
 - Historie
 - Základní koncepty
 - Novinky z novely 104/2017 Sb.
- Základní registry
 - Struktura
 - Fungování

Informační systémy veřejné správy (ISVS)

- Specifická úprava v z. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
- Správa – Ministerstvo vnitra
 - Řízení, kontrola zakázek, směřování – Odbor hlavního architekta eGovernmentu

Informační systémy veřejné správy (ISVS)

- Historické okénko
 - Původně povinná atestace ISVS atestačními středisky
 - Po legislativní změně r. 2006 (z. 81/2006 Sb.) začali atestace provádět samotní správci ISVS
 - Výsledkem je naprostý chaos a nesystematičnost
 - Prováděcí vyhlášky dříve vydávalo Ministerstvo informatiky, po jeho zrušení přešla tato pravomoc na Ministerstvo vnitra

ISVS – aktuální stav k listopadu 2015

- Hodnocení z vládní Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ITC služeb
 - vydáno 2. listopadu 2015; příloha č. 1 k usnesení č. 889/2015)
 - V ČR je řada projektů zvyšující efektivitu služeb veřejné správy
 - Např. Procesní řízení agend VS, Základní registry, Datové schránky, CzechPoint, Státní pokladna a Registr živnostenského podnikání
 - Jsou i špatné projekty
 - Systém pro registraci vozidel, Karta sociálního pojištění a další vytvářející duplicity

ISVS – aktuální stav k listopadu 2015 – hlavní nedostatky

- Není shoda na koncepci rozvoje veřejné správy a na koncepci ICT
- Chybí potřebné kompetence pro řízení ICT veřejné správy
- Neexistuje centrální orgán s pravomocemi standardizace a řízení rozvoje ICT ve veřejné správě
- Nerozlišuje se zodpovědnost OVM za funkcionalitu jím využívaných informačních systémů a souvisejících dat (věcná kompetence) od zodpovědnosti za výběr a provoz aplikace a infrastruktury, kterými se požadovaná funkcionalita zajišťuje a data zpracovávají (technická kompetence)
 - aplikace se stejnou funkcionalitou (účetnictví, HR, spisová služba, e-mail, kancelářské aplikace atd.) a jejich technologická infrastruktura (servery, operační systémy, databázové systémy atd.) jsou jednotlivými OVM nakupovány a provozovány multiplicitně, izolovaně a nezávisle na sobě

ISVS – aktuální stav k listopadu 2015 – hlavní nedostatky

- neexistují jednotná pravidla pro schvalování investičních záměrů a pravidla nákupu produktů a služeb v oblasti ICT
- informační systémy úřadů nejsou dostatečně propojeny a data základních registrů nejsou některými IS státu důsledně využívány
- není využívána jednotná identifikace a autentizace osob
- otevřeného vládnutí a otevřených dat jsou zatím využívány velmi omezeně

ISVS – základní pojmy - §2

- Informační činnost

= získávání a poskytování informací, reprezentace informací daty, shromažďování, vyhodnocování a ukládání dat na nosiče a uchovávání, vyhledávání, úprava nebo pozměňování dat, jejich předávání, šíření, zpřístupňování, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace dat ukládaných na nosičích. Informační činnost je prováděna správci, provozovateli a uživateli informačních systémů veřejné správy prostřednictvím technických a programových prostředků

- Informační systém veřejné správy

= funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost pro účely výkonu veřejné správy. Každý informační systém veřejné správy zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, provozní údaje a dále nástroje umožňující výkon informačních činností

ISVS – základní pojmy - §2

- Správce informačního systému
 - = osoba nebo její součást, která poskytuje služby informačního systému veřejné správy a za informační systém veřejné správy odpovídá
- Provozovatel informačního systému
 - = osoba nebo její součást, která zajišťuje funkčnost technických a programových prostředků tvořících informační systém veřejné správy. Provozováním informačního systému veřejné správy může správce pověřit jiné osoby nebo jejich součásti, pokud to jiný zákon nevylučuje

Usnesení vlády č. 889/2015, k dalšímu rozvoji informačních a komunikačních technologií služeb veřejné správy

- 3 přílohy:
 - Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ICT služeb
 - Základní zásady postupu při čerpání finančních prostředků na výdaje související s informačními a komunikačními technologiemi s hodnotou více než 6 mil. Kč ročně
 - Výsledek – kontrola veřejných zakázek ze strany Ministerstva vnitra (OHA)
 - Nově reflektováno novelou zákona v § 5 odst. 2 písm. b)
 - Statut rady vlády pro informační společnost

ISVS – Úkoly vlády - §3

- Schvaluje informační koncepci České republiky
- Rozhoduje o programech a investičních záměrech akcí pořízení nebo technického zhodnocení ISVS s předpokládanou hodnotou přesahující 6 000 000 Kč ročně, nebo 30 000 000 Kč za období 5 let
 - Navázání na Usnesení vlády č. 889/2015

ISVS – Vybrané úkoly Ministerstva - §4

- Vytváří znalostní základnu pro kvalitní vytváření a rozvoj informačních systémů veřejné správy
- Zpracovává návrhy strategických dokumentů v oblasti ISVS (opět - OHA)
- Vyjadřuje se k návrhům veřejných zakázek a investičním záměrům na pořízení nebo zhodnocení ISVS v hodnotě přesahující 6 000 000 Kč za rok (30M Kč za 5 let)
 - Navázání na Usnesení vlády č. 889/2015
- zajišťuje tvorbu metodických pokynů pro výkon odborných činností spojených s vytvářením, správou, provozem, užíváním a rozvojem informačních systémů veřejné správy
- kontroluje u orgánů veřejné správy dodržování povinností stanovených tímto zákonem

Informační koncepce České republiky

- § 5a odst. 1
 - Připravuje Ministerstvo vnitra, předává vládě ke schválení
- = „*Informační koncepce České republiky stanoví cíle České republiky v oblasti informačních systémů veřejné správy a obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování informačních systémů veřejné správy v České republice na období 5 let.*“

Informační koncepce OVS

- § 5a odst. 2
- Orgány veřejné správy vytvářejí vlastní informační koncepce a uplatňují je v praxi
- Obsah a strukturu informační koncepce stanoví prováděcí předpis
- Má být v souladu s Informační koncepcí ČR
- Kontrolu provádí Ministerstvo vnitra

Omezení proprietárního uzamčení

- Proprietární uzamčení („vender-lock“)

- Reakce – nový § 9e

(1) Provozovatel informačního systému veřejné správy předá bezodkladně na vyžádání správce informačního systému veřejné správy data a provozní údaje týkající se provozovaného informačního systému veřejné správy.

(2) Provozovatel informačního systému veřejné správy předá bezodkladně po ukončení provozování informačního systému veřejné správy data a provozní údaje týkající se provozovaného informačního systému veřejné správy správci informačního systému veřejné správy a kopie těchto dat a provozních údajů zlikviduje.

(3) Provozovatel informačního systému veřejné správy zlikviduje kopie dat a provozních údajů týkajících se provozovaného informačního systému veřejné správy způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem. Provozovatel informačního systému veřejné správy umožní správci informačního systému veřejné správy dohled nad průběhem likvidace kopií dat a provozních údajů.

(4) Provozovatel informačního systému veřejné správy vyhotoví o průběhu likvidace kopií dat a provozních údajů týkajících se provozovaného informačního systému veřejné správy protokol, který předá správci informačního systému veřejné správy bezodkladně po provedení likvidace kopií dat a provozních údajů. Správce informačního systému veřejné správy uchová protokol alespoň po dobu 10 let.

(5) Provozovatel informačního systému veřejné správy má právo na úhradu účelně vynaložených nákladů za předání dat a provozních údajů podle odstavců 1 a 2.

(6) Ustanovení právního předpisu upravujícího práva k duševnímu vlastnictví nejsou předáním dat a provozních údajů podle odstavců 1 a 2 dotčena.

Základní registry

- Účel: „zefektivnění a využití možností současných technologií pro online přístupy téměř kdykoli a odkudkoli“ (<http://www.szrcr.cz/co-jsou-to-zakladni-registry>)
- Omezení nezbytného sběru dat a informací a jejich efektivní předávání

Základní registry

- Zákonná úprava z. č. 111/2009 Sb., o základních registrech
- 4 základní registry:
 - registr obyvatel (Ministerstvo vnitra)
 - registr osob (ČSÚ)
 - registr územní identifikace (ČÚZK)
 - registr práv a povinností (Ministerstvo vnitra)
- Součástí soustavy je rovněž:
 - Informační systém základních registrů (gestorem je Správa základních registrů)
 - ORG – převodník (gestorem je Úřad pro ochranu osobních údajů)

Základní registry nejsou = Agendové informační systémy (AIS)

- **Registr vozidel** – (gestorem je Ministerstvo dopravy ČR)
- **Registr řidičů** – (gestorem je Ministerstvo dopravy ČR)
- **Registr ekonomických subjektů** – (gestorem je Český statistický úřad)
- **Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)** – (gestorem je Ministerstvo financí ČR)
- **Obchodní rejstřík** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)
- **Insolvenční rejstřík** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)
- **Rejstřík živnostenského podnikání** – (gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR)
- **Rejstřík trestů** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)

Referenční údaje

- § 2 písm. b): *„referenčním údajem je údaj vedený v základním registru, který je označen jako referenční údaj“*
- § 4:
 - odst. 4: *„Referenční údaj je považován za správný, pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o správnosti referenčního údaje.“*
 - odst. 5: *„Referenční údaj označený jako nesprávný má po dobu, po kterou je takto označen, pouze informativní povahu.“*
 - odst. 6: *„Má se za to, že ten, kdo vychází z referenčního údaje, je v dobré víře, že stav referenčního údaje v základním registru odpovídá skutečnému stavu věci, ledaže musel vědět o jeho nesprávnosti.“*
 - odst. 7: *„ Proti tomu, kdo jedná v důvěře ve správnost referenčního údaje obsaženého v základním registru, nemůže ten, jehož se takový zápis týká, namítat, že tento zápis neodpovídá skutečnosti, ledaže prokáže, že údaj je nesprávný a že jeho nesprávnost nezpůsobil.“*

Registr obyvatel (ROB)

- § 16 a následující
- Referenční údaje o fyzických osobách
- Editor: Ministerstvo vnitra, Policie ČR
- Obsahuje údaje o:
 - Státních občanech České republiky
 - Cizincích, kteří mají na území ČR trvalý pobyt
 - občane jiných členských států Evropské unie, občane států, které jsou vázány mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím ... a jejich rodinní příslušníci, kteří pobývají na území České republiky v rámci trvalého pobytu nebo kterým byl vydán doklad o přechodném pobytu na území České republiky delším než 3 měsíce
 - Cizincích, kterým byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany
 - jiných fyzických osobách, u nichž jiný právní předpis vyžaduje agendový identifikátor fyzické osoby a stanoví, že tyto fyzické osoby budou vedeny v registru obyvatel

Referenční údaje v registru obyvatel (§ 18)

- Příjmení, jméno (jména)
- Adresa v místě trvalého pobytu (ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v registru územní identifikace)
- Datum, místo a okres narození (stát, pokud se narodil v zahraničí)
- Datum, místo a okres úmrtí
- Státní občanství
- Čísla a druhy elektronicky čitelných identifikačních dokladů
- Typ datové schránky a identifikátor datové schránky

Doba uchování údajů v registru obyvatel

- 15 let po smrti subjektu údajů
- Pokud není datum smrti uvedeno, pak 15 let od poslední aktualizace údajů

Registr osob (ROS)

- § 24 a následující
- Slouží k evidenci
 - právnických osob a jejich organizačních složek
 - podnikajících fyzických osob
 - zahraničních osob a jejich organizačních složek
 - organizací s mezinárodním prvkem
 - organizačních složek státu
- Obsahuje základní údaje o osobách
- Využívají všechny orgány veřejné správy mající oprávnění z registru práv a povinností

Registr osob

- § 24 a následující
- Editory jsou agendová místa (= orgán veřejné moci, který vede evidenci subjektů pokud vznikají zápisem do této evidence; orgán veřejné moci, který uděluje oprávnění k činnosti ...)
- Subjekty vedené v registru osob (jen pokud jsou zapsány do evidence):
 - právnická osoba
 - organizační složka a organizační jednotka právnické osoby
 - organizační složka státu
 - vnitřní organizační jednotka organizační složky státu, pokud je této vnitřní organizační jednotce zákonem svěřena vlastní působnost
 - podnikající fyzická osoba
 - zahraniční osoba a organizační složka zahraniční osoby

Referenční údaje v registru osob

- § 26 odst. 2. Například:
 - obchodní firma nebo název
 - agendový identifikátor fyzické osoby pro agendu registru osob
 - datum vzniku nebo datum zápisu/výmazu do/z evidence podle jiných právních předpisů
 - právní forma
 - statutární orgán vyjádřený referenční vazbou na registr obyvatel anebo na registr osob
 - ...

Registr územní identifikace (RÚIAN)

- §29 a následující
- Editoři: ČÚZK, Katastrální úřad, Stavební úřad, Obce,
- Evidence údajů o:
 - územních prvcích
 - územně evidenčních jednotkách
 - adresách
 - územní identifikaci
 - účelových územních prvcích

Registr územní identifikace (RÚIAN)

- Zprostředkovává údaje o vlastnictví z katastru
- Nereferenční údaje - technickoekonomické atributy budov (počet podlaží, výměra, připojení na plyn, kanalizaci, vodu, způsob vytápění ...)
- Gestor: Český úřad zeměměřický a katastrální
- Celý je veřejně přístupný způsobem umožňujícím dálkový přístup – ideální pro otevřená data

Referenční údaje v RÚIAN

- § 38
 - identifikační údaje
 - údaje o vazbách na ostatní územní prvky, případně na územně evidenční jednotky
 - údaje o druhu a způsobu využití pozemku a jeho technickoekonomické atributy
 - údaje o typu a způsobu využití stavebního objektu
 - údaje o typu a způsobu ochrany nemovitosti
 - adresy
 - Lokalizační údaje katastrálních území a nadřazených prvků jsou referenčními údaji. Lokalizační údaje ostatních územních prvků a územně evidenčních jednotek jsou referenčními údaji pouze v těch katastrálních územích, ve kterých je katastrální mapa vedena v digitální formě.

Registr práv a povinností (RPP)

- § 48 a následující
- Gestor – Ministerstvo vnitra
- Účel: Zdroj údajů pro informační systémy zákl. registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech
 - Kontrola úrovně oprávnění při přístupu nebo změně údajů
- Obsahuje „digitální stopu“ – možnost každého občana dohledat, kdo a za jakým účelem měnil jeho údaje

Registr práv a povinností (RPP)

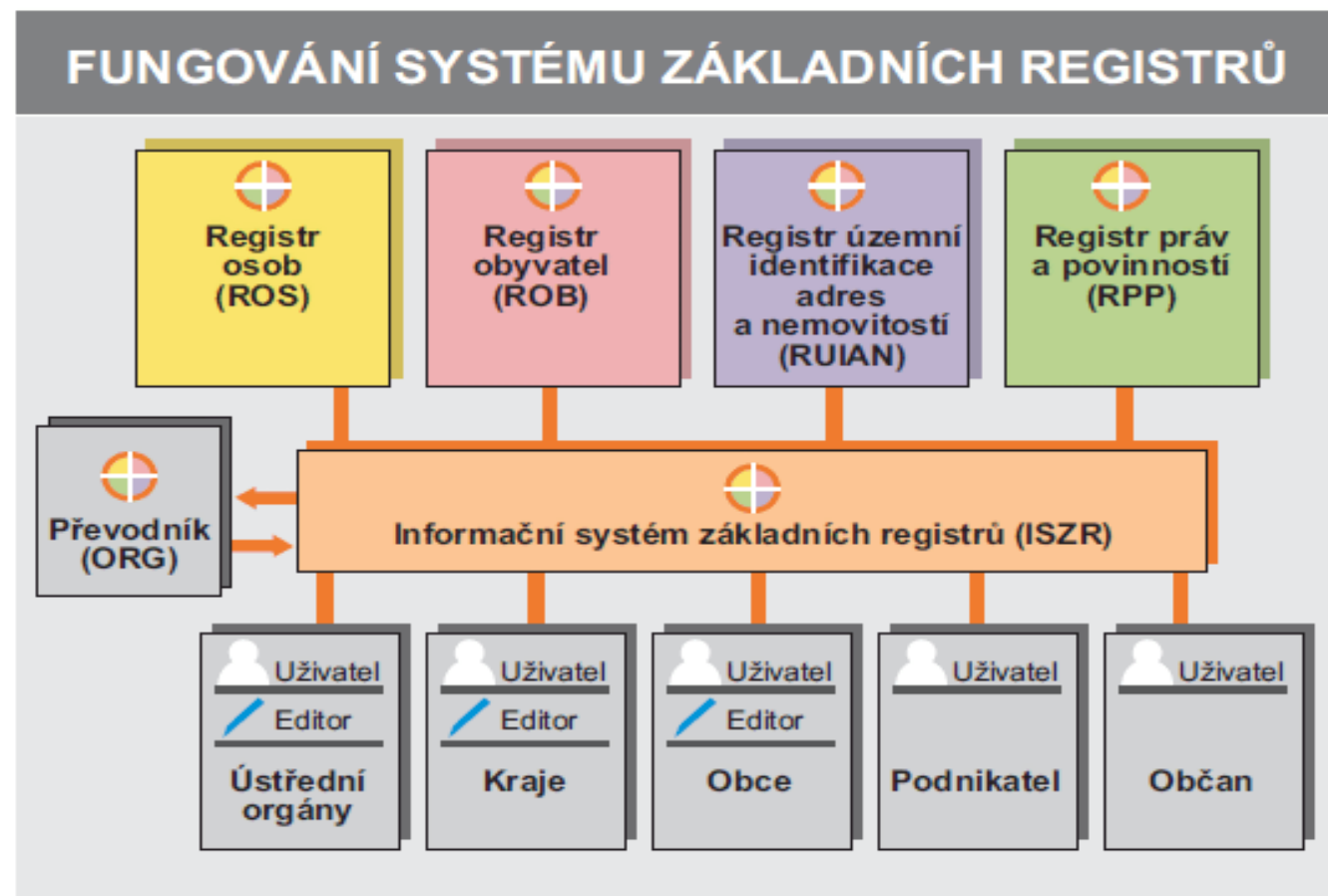
- Obsahuje
 - referenční údaje o působnosti orgánů veřejné moci a to o agendách, o orgánech veřejné moci, které je vykonávají, o informačních systémech, které pro výkon agend používají a o rozsahu oprávnění přístupu k referenčním údajům a návaznost na eSbírku
 - referenční údaje o právech a povinnostech osob

Registr práv a povinností (RPP)

- Referenční údaje § 50 - 52:
 - Referenční údaje o agendách orgánů veřejné moci
 - Referenční údaje o právech a povinnostech osob
- Údaje o agendách v rozsahu § 51 odst. 1, 2 a 5 jsou veřejně přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup přes – ideální pro otevřená data
- Příklad (občanské průkazy): <https://rpp-ais.egon.gov.cz/gen/agendy-detail/>

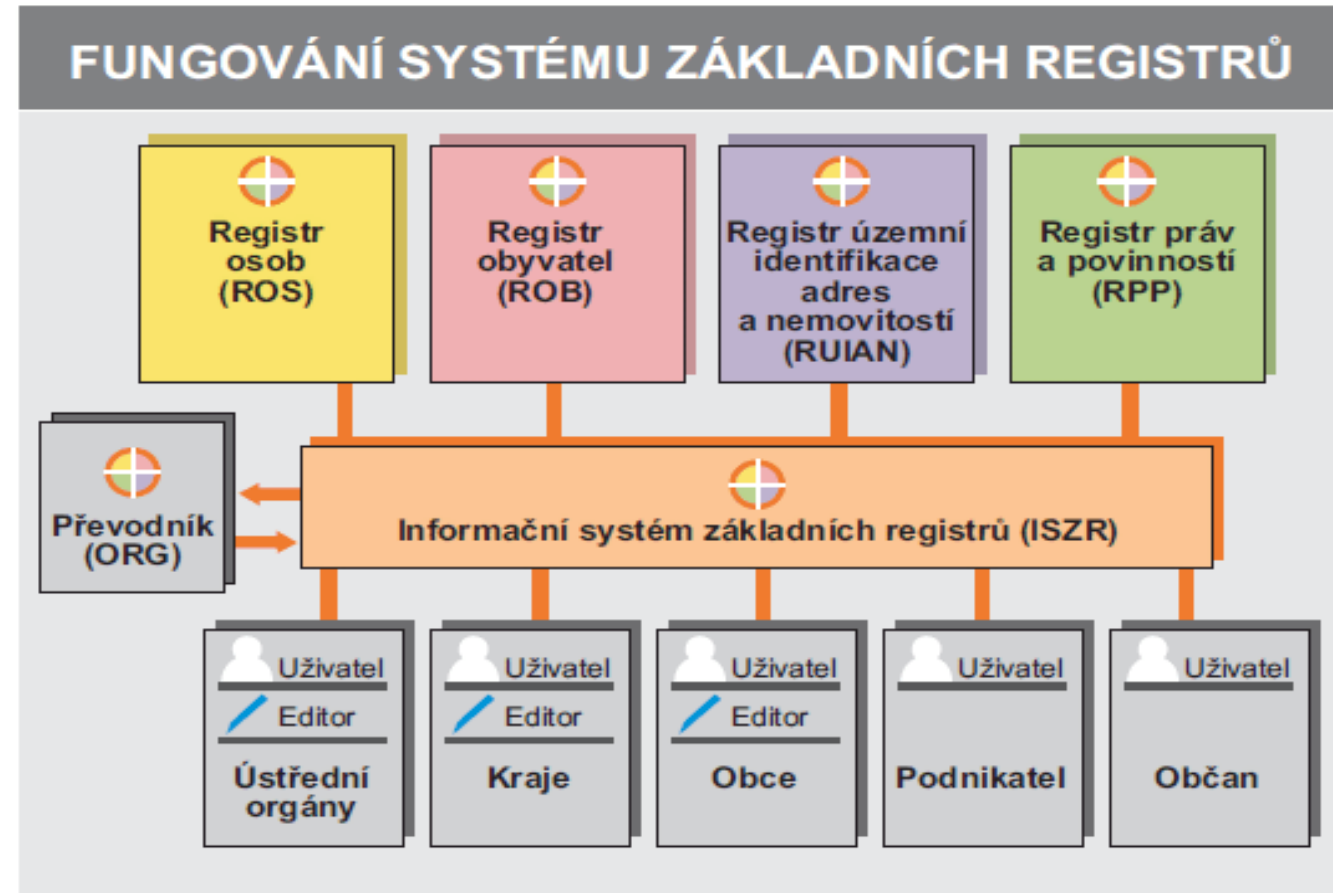
Základní registry - fungování

- Základní registry a převodník ORG komunikují přes rozhraní Informačního systému základních registrů

Informační systém základních registrů

- Slouží k ověřování dat v agendových informačních systémech oproti základním registrům

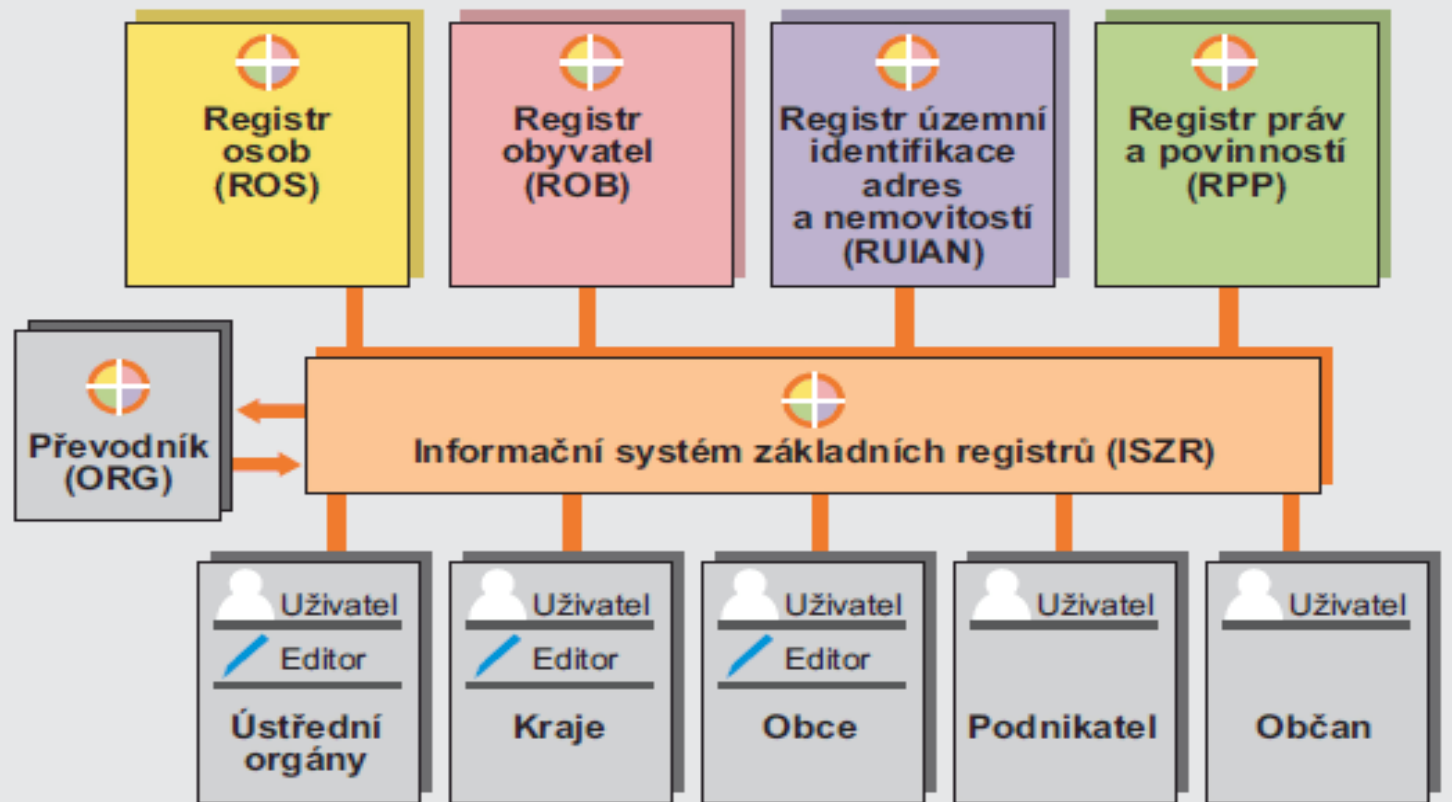
Převodník ORG

- Účel: zajištění ochrany osobních údajů nahrazením jednoho významového identifikátoru (RČ) systémem bezvýznamových identifikátorů
 - Tyto identifikátory se pro jednotlivé agendy liší
 - Jejich uložení – Informační systém ORG
 - Nejsou zde ale žádné další údaje

Převodník ORG

- Funkce:
 - přiděluje zdrojové identifikátory fyzických osob (ZIFO),
 - generuje agendové identifikátory fyzických osoby (AIFO) pro cílové agendy,
 - zajišťuje převody agendových identifikátorů fyzických osob v systému základních registrů (převádí AIFO jedné agendy na AIFO druhé agendy)
 - mimo ZIFO a AIFO neobsahuje ORG žádné jiné osobní údaje,
 - Informační systém ORG komunikuje výhradně a pouze jen s informačním systémem základních registrů (ISZR)

FUNGOVÁNÍ SYSTÉMU ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ

Závěrem

Děkuji za pozornost.
Otázky?

